

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi joukkoliikennelain 12 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi joukkoliikennelain 12 §:n muuttamisesta (HE 110/2015 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Iida Huhtanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- korkeakouluharjoittelija Joel Karjalainen, liikenne- ja viestintäministeriö
- tekninen johtaja Hannele Tolonen, Kotkan kaupunki
- toimitusjohtaja Mika Mäkilä, Linja-autoliitto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Tornion kaupunki

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan joukkoliikennelakia muutettavaksi siten, että Kotkan seudulla linja-auto liikenteen ja kevyen raideliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimisi Kotkan kaupunki ja Meri-Lapin alueella Meri-Lapin seudullinen kunnallinen joukkoliikenneviranomaisena. Kotkan kaupungin toimivalta-alueeseen kuuluisivat sen oman alueen ohella Haminan ja Pyhtään kuntien alueet. Meri-Lapin seudullisen joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueeseen kuuluisivat Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan ja Tornion kuntien alueet Tornion kaupungin toimiessa keskuskuntana. Muutoksen tarkoituksena on tukea seudullista kehittymistä ja luoda edellytyksiä henkilökuljetusten tehokkaammalle järjestämiselle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2015 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Joukkoliikennelaisissa (869/2009) tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat tällä hetkellä Suomessa yhdeksän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä 26 kunnallista viranomaista, joista 10 on seudullisia viranomaisia. Hallituksen esityksessä ehdotetaan kahden uuden seudullisen toimivaltaisen viranomaisen perustamista, toinen Kotkan, Haminan ja Pyhtään kuntien alueelle ja toinen Meri-Lapin seudulle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan näillä alueilla esimerkiksi työssäkäynti ja opiskelu sekä erilaisten palvelujen tarjonta tapahtuu pitkälti kuntarajoista riippumattomasti. Näin ollen myös joukkoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen yhtenä kokonaisuutena ja yhden viranomaisen toimesta on joukkoliikenteen palvelutason ja muutoinkin alueiden kehittymisen kannalta tarkoituksenmukaista.

Valiokunta pitää joukkoliikenteen kehittämistä koko maassa erittäin tärkeänä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että suunniteltu Sote-uudistus saattaa sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelurakenteen muuttuessa luoda paineita myös joukkoliikenteen järjestämiseen liittyvän hallinnon kehittämiseen ja samalla myös joukkoliikenteen järjestämistapoja koskeviin muutoksiin. Valiokunta korostaa, että mahdolliset joukkoliikenteeseen liittyvät hallinnolliset, liikenteen järjestämisvastuuta koskevat tai esimerkiksi viranomaisten toimivalta-alueiden kokoon liittyvät ratkaisut tulee arvioida ja valmistella aikanaan perusteellisesti ja asianmukaisin vaikutusarvioinnein. Valiokunta korostaa myös edelleen mahdollisten uudistusten kohdalla riittävän pitkien siirtymäaikojen merkitystä, jotta joukkoliikennepalvelujen toimivuus koko maassa voidaan turvata myös ilman tarpeettomia katkoksia.

Valiokunta pitää todennäköisenä, että markkinaehtoista liikennettä tulee syntyään ja säilymään monilla seuduilla, mutta osalle harvaan asutummista alueista joudutaan myös jatkossa arvioimaan julkisen tuen tarvetta ja erilaisia julkisen tuen käyttötapoja. Asiantuntijakuulemisessa yhtenä julkisen tuen toteutustapana on tuotu esille jonkinlaisen palvelusetelin käyttö. Valiokunta toistaa jo aiemman kantansa, jonka mukaan yhtenäinen joukkoliikenteen lippujärjestelmä on yksi keskeinen tekijä, jolla voitaisiin lisätä joukkoliikenteen kulkutapaosuutta sekä edistää markkinaehtoisen joukkoliikenteen kehittymistä ja parantaa sen toimintaedellytyksiä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 110/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 1.12.2015

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2015 vp

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
varapuheenjohtaja Mikko Alatalo kesk
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula